

ساخت نانوذره مولیبدن سولفید پوشش دار به منظور تهیه نانوروانکار

مرضیه شکرریز^{۱*}، احمد روزبهانی^۲، طبیه بیابانی^۳ و فروزان وکیلی^۴

- ۱- استادیار شیمی آلی، پژوهشکده علوم و فناوری های شیمیایی، پژوهشگاه صنعت نفت، تهران، ایران
- ۲- مریم شیمی آلی، پژوهشکده علوم و فناوری های شیمیایی، پژوهشگاه صنعت نفت، تهران، ایران
- ۳- کارشناس ارشد شیمی آلی، پژوهشکده علوم و فناوری های شیمیایی، پژوهشگاه صنعت نفت، تهران، ایران
- ۴- کارشناس ارشد محیط زیست، پژوهشکده علوم و فناوری های شیمیایی، پژوهشگاه صنعت نفت، تهران، ایران

دریافت: آبان ۱۳۹۲، بازنگری: آذر ۱۳۹۲، پذیرش: دی ۱۳۹۲

چکیده: مولیبدن سولفید دارای کاربردهای متنوعی بوده و از مهمترین افزودنی های جامد به روان کننده هاست. ویژگی روانکاری این ترکیب در بُعدهای نانو افزایش می یابد لذا ساخت نانوذره مولیبدن سولفید جهت استفاده در نانوروانکارها از جاذیت ویژه ای برخوردار است. عملکرد مناسب مواد افزودنی معدنی در روغن به پخش شدن خوب آن ها در روغن بستگی دارد. لذا با توجه به پایین بودن قدرت پخش شوندگی نانوذرات معدنی چون مولیبدن سولفید در روغن موتور، نانوذره پوشش دار با قابلیت پخش شوندگی در روغن ساخته می شود. در این مقاله روشی ساده و در شرایط ملایم برای ساخت نانوذره پوشش دار با استفاده از سدیم مولیبدات و سدیم سولفید در حضور عامل پوشش دهنده معرفی شده است. پوشش مورد استفاده نمک پیریدینیم آلکیل دی تیوفسفات است. ویژگی ها و اندازه ذره با استفاده از روش های دستگاهی مانند TEM، XRD انجام و پراکندگی نانوذره ساخته شده در روغن پایه نیز بررسی شده است. نانوذرات تهیه شده دارای قطری در گستره ۲۰ تا ۴۰ نانومتر و قادر ساختار بلوری هستند.

واژه های کلیدی: مولیبدن سولفید، عامل پوشش دهنده، مواد افزودنی به روغن

مقدمه

کاهش سایش، اصطکاک و افزایش تحمل پذیری روغن تحت شرایط لغزندگی مرزی به کار می رود. این ترکیب، پودری سیاه رنگ و نامحلول در محیط های آبی معمولی و حلal های آلی است و یک روانکار عالی در دمای بالاست که در خلاء یا در اتمسفر خنثی تا 1200°C و در هوا تا 350°C پایدار است.

ساختار بلوری MoS_2 طبیعی شش وجهی است. ویژگی های روانکاری ذاتی آن مربوط به فضای گسترده و نیروهای ضعیف واندروالسی پیوندی بین لایه های ساندویچی S-Mo-S و باز ثابت خالص روی سطح است که سبب گسترش دافعه

مولیبدن سولفید به دلیل کاربردهای بالقوه خود در حوزه های مانند الکتروشیمی [۱]، روانکاری [۲-۶]، تجزیه [۷] و همچنین به عنوان مواد میزبان شیمی افزایشی [۸] همواره مورد توجه بوده است.

در سال های اخیر توجه زیادی به بهبود کیفیت سوخت در موتور خودروها شده است. بنابراین، در فرمولاسیون روغن موتور به روانکارهایی توجه شده که باعث کاهش گرانزوی و اصطکاک می شوند [۹]. مولیبدن سولفید یک روان کننده مهم است که برای

گزارش شده است [۲۸]. طبق این مقاله MoS_2 به صورت تک فاز پس از کلسینه شدن به دست می‌آید.

مشکلی که این ترکیب برای کاربرد در روانکاری دارد این است که بسیاری از ترکیب‌های مولیبدن، قدرت پراکندگی کمی در روغن‌های روان‌کننده داشته و باید سطح آن‌ها توسط یک لیگاند مناسب پوشش داده شود تا مانع چسبیدن ذرات و افزایش انحلال و پایداری آن‌ها در روغن شود. افزون بر این، پوشش ایجاد شده می‌تواند خاصیت ضد خوردگی و ضد اکسایش آن‌ها را بهبود بخشدیده، قابلیت تحمل فشار بالا را به آن‌ها داده و ویژگی‌های ضد اصطکاک آن‌ها برای روغن‌ها را افزایش دهد [۲۹].

ترکیب MoS_2 به راحتی قادر به تشکیل کمپلکس با ترکیباتی مانند آمین‌های آلی، کربوکسیلیک اسیدها، دی‌کلیل دی‌تیو فسفوریک اسید و مشتقات آن و دی‌کلیل دی‌تیو کاربامیک اسیدها و مشتقاتش بوده و به این ترتیب سبب پایداری تعليق و معلق ماندن آن‌ها و نیز انحلال آن‌ها در حلال آلی غیر قطبی مانند هیدروکربن‌ها و روغن‌های روان‌کننده نفتی می‌شوند [۳۰].

حضور و افزایش عوامل پوشش‌دهنده سطح تأثیری بر روند واکنش شیمیایی در طی فرایند ساخت ندادسته و طیف UV مولیبدن سولفید نانو به دست آمده، در عمل مشابه نمونه‌های بدون پوشش است [۳۱].

در این مقاله روشی ساده، بدون شرایط ویژه (دمای بالا، فشار، اتمسفر خنثی و...) و با مواد قابل دسترس، ساخت نانوذره مولیبدن سولفید همراه با پوشش دار کردن آن در یک مرحله برای پراکندگی مناسب در محیط روغن متور شرح داده شده است.

بخش تجربی مواد و دستگاه‌ها

تمام مواد و حلال‌های به کار رفته از شرکت Merck خریداری شده است. سدیم مولیبدات دو آبه ($\text{Na}_2\text{MoO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) و آمین هیدروکسیل سدیم سولفید نه آبه ($\text{Na}_2\text{S} \cdot 9\text{H}_2\text{O}$) و آمین هیدروکسیل هیدروکلراید بدون آب و بدون خالص‌سازی دوباره به کار گرفته شدند. شناسایی نانو ذرات تهیه شده با استفاده از پراش پرتو

الکترواستاتیکی است [۱۰].

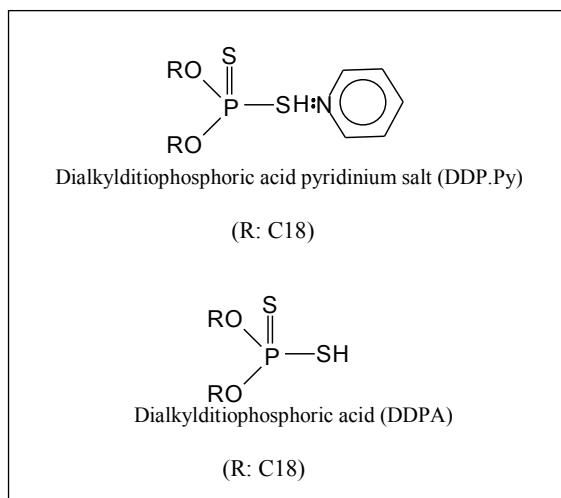
روش‌های متفاوتی برای ساخت این ترکیب در ابعاد نانو و با ریخت‌های گوناگون ارایه شده است که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: تجزیه گرمایی آمونیم تترامولیبدات [۱۱]، واکنش استوکیومتری مخلوط پودرهای مولیبدن و گوگرد در خلاء و دمای بالا [۱۲] واکنش در فاز گازی اکسیدهای مولیبدن با H_2S در محیط احیا کننده [۱۳ و ۱۴]، لیزر [۱۵]، پرتو الکترونی [۱۶] و تابش گاما [۱۷]. در حال حاضر، سنتز کنترل شده مولیبدن سولفید به لحاظ کارایی خاص آن در نقش کاتالیست ناهمگن اهمیت ویژه‌ای یافته است [۱۸]. آزمایش‌ها نشان داده‌اند که طیف گستره‌های از ترکیبات مانند سورفتانت‌ها، پلیمرها و حتی گونه‌های اتمی (مانند یون‌های فلزی) می‌توانند در کنترل اندازه و سطح ویژه ذرات مؤثر باشند [۱۹ و ۲۰].

روش‌های فوق همگی مستلزم دما/فشار بالا و یا استفاده از دستگاه‌های ویژه هستند. بنابراین، روش‌های ساده و راحت‌تر مانند روش‌های ساخت در محیط‌های محلول بسیار مورد توجه هستند [۲۱ تا ۲۳]. به عنوان مثال فرایندهای هیدروترمال / سولوترمال توسط گروه‌های پژوهشی انجام [۲۴ و ۲۵] و پودرهای ریز و یکنواختی با شبکه‌های کریستالی متفاوت تهیه شده‌اند.

تهیه این ماده با روش سونو شیمیایی منجر به تولید ذرات مولیبدن سولفید در ابعاد نانو می‌شود که در این حالت مساحت سطح لبه‌ها افزایش یافته و ویژگی کاتالیستی آن بهبود می‌یابد. این روش شامل تشکیل، رشد و شکستن حباب‌های گاز در محلولی است که از امواج صوتی برای هم زدن و اختلاط آن استفاده می‌شود [۲۶]. در این روش مخلوطی شامل مولیبدن هگزاکربنیل و گوگرد در حلال آلی و اتمسفر آرگون تحت امواج قوی و مأفوّق صوت قرار می‌گیرند. ادعا شده است که ترکیب نانو به دست آمده با این روش ۱۰ درصد فعالتر بوده و حتی در مقایسه با روتینیم دی سولفاید، که کاتالیستی بسیار گران قیمت و متداول است بهتر عمل می‌کند [۲۷].

در سال‌های اخیر ساخت این ماده در محیط آبی با استفاده از آمونیوم مولیبدات و تیواستامید در حضور سدیم دودسیل سولفات

نظر گرفته شده، روش سنتزی به کار برده شده باید ایجاد فراورده‌ای کروی شکل کند. از طرف دیگر شواهد به دست آمده نشان می‌دهد که نانوذرات فوق به تنها یک توانایی پخش شدن در روغن را ندارند. به عبارت دیگر لازم است روش سنتزی بدگونه‌ای اصلاح شود تا نانوذرات مولیبدن سولفید به دست آمده قابلیت پخش در روغن را داشته باشند. همچنین از مهم‌ترین پارامترهای تأثیر گذار در پراکنده شدن نانوذرات در سیالات آلی مانند روغن نوع پوشش آن‌هاست. پوشش بایستی با سایر اجزای روغن موتور هم خوانی داشته باشد، لذا دی‌الکلیل دی‌تیوفسفیریک اسید و نمک پیریدنیم دی‌الکلیل دی‌تیوفسفیریک اسید با زنجیره ۱۸ کربنی که در سایر مواد افزودنی روغن موتور وجود دارد، به عنوان پوشش بررسی شدند (شکل ۱).

شکل ۱ ترکیب‌های استفاده شده برای پوشش‌دار کردن مولیبدن سولفید

- برای اصلاح سطح می‌توان به سه صورت زیر عمل کرد:
- اصلاح سطح نانوذرات با ترکیب‌های آلی مناسب پس از تهیه مولیبدن سولفید
- استفاده از عوامل پخش کننده مناسب به هنگام فرمولاسیون مولیبدن سولفید در روغن
- اصلاح سطح نانوذرات با ترکیب‌های آلی مناسب به هنگام تهیه مولیبدن سولفید

ایکس (XRD) با دستگاه فیلیپس مدل PW 1840 با پرتودهی CuK α ($\lambda = 0.154 \text{ nm}$) و تصویرهای میکروسکوپ الکترونی عبوری (TEM) با میکروسکوپ فیلیپس (Philips) مدل CM 200 FEG انجام شده است.

ساخت نانو ذره مولیبدن سولفید

در یک بالن ۲۵۰ میلی لیتری سه دهانه، ۱۲۰ آب یون‌زادایی شده، افزوده شد و با یک سامانه گرمکن مجهز به تنظیم‌کننده گرما، همراه با همزن تا ۷۰ درجه سانتی‌گراد به مدت ده دقیقه گرما داده شد. سپس ۱۰ میلی مول (۲/۴ گرم) سدیم مولیبدات به آن افزوده و پس از انحلال کامل، مقدار ۲۰ میلی مول (۱۴ گرم) آمین هیدروکسیل هیدروکلراید حل شده در ۱۰ آب یون‌زادایی شده به ظرف واکنش افزوده شد. پس از افزایش آمین هیدروکسیل رنگ مخلوط واکنش تیره و تیره تر می‌شود تا در خاتمه به رنگ سبز متمایل به آبی درمی‌آید. پس از یک ساعت، ۳۰ ml به مخلوط واکنش افزوده شد. سپس ۱ میلی مول (۰/۷ گرم) نمک پیریدنیم دی‌الکلیل دی‌تیوفسفات (DDPPy) به عنوان عامل پوشش‌دار کننده افزوده و باعث می‌شود مخلوط واکنش چسبناک و هاله‌ای از رنگ بنفش در آن به وجود آید. سرانجام ۲۰ میلی مول (۴/۳ گرم) سدیم سولفید حل شده در آب یون‌زادایی شده افزوده شده و واکنش به مدت سه ساعت ادامه یافت. مخلوط واکنش تا ۶۵ درجه سانتی‌گراد سرد و با استفاده از کلریدریک اسید اسیدیته مخلوط کنترل شد (pH در گستره ۶ تا ۷/۵). سپس مخلوط واکنش تا دمای محیط خنک، فیلتر و رسوب با آب یون‌زادایی شده شسته شد. فراورده به صورت پودر قهوه‌ای نانو ذرات مولیبدن سولفید پوشش دار شده با DDP-Py به دست آمد.

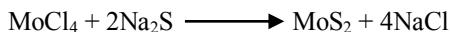
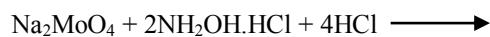
نتیجه‌ها و بحث

مراجع موجود [۱۴ تا ۲۷] نشان می‌دهند که سنتز نانو ذرات مولیبدن سولفید به روش‌های متفاوتی امکان پذیر است. در واقع انتخاب روش تهیه این نانو ذرات به نوع کاربرد آن‌ها بستگی دارد. از آنجا که در این مقاله، فراورده سنتزی به عنوان روان‌کننده در

در آزمایش دیگری ترتیب افزایش این دو ماده اولیه عوض شد، به گونه‌ای که ابتدا سدیم سولفید افروده شد و سپس عامل احیا کننده به کار برد شد. نتیجه‌های آزمایش نشان داد که تحت شرایط به کار برد شده هیچ‌گونه رسوبی بدست نمی‌آید. بنابراین، مقرر شد که ترتیب افزایش مطابق روش اول در آزمایش‌های بعدی صورت گیرد.

بررسی تأثیر میزان/اسید مصرفی

شواهد علمی [۱۱] به دست آمده نشان می‌دهند که مقدار اسید مصرفی نقش بسزایی در بازده واکنش دارد. بر اساس سازوکار واکنش در حضور کلریدریک اسید و آمین هیدروکسیل ابتدا مولیبدن تترالکراید بدست می‌آید و سپس در حضور سدیم سولفید به فراورده تبدیل می‌شود.

با توجه به واکنش‌های فوق مشخص است که مقدار کلریدریک اسید و آمین هیدروکسیل به کار برد شده در تشکیل مولیبدن تترالکراید، واکنش‌های اکسایش و کاهش و به دنبال آن تشکیل فراورده اصلی واکنش مؤثر است بر این اساس آزمایش‌هایی مطابق واکنش‌های فوق با مقدارهای گوناگون کلریدریک اسید و آمین هیدروکسیل انجام شد که نتیجه‌های آن در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱ اثر میزان HCl و NH₂OH به کار برد شده بر وزن فراورده

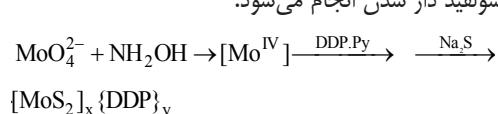
وزن فراورده (گرم)	واکنش‌گرها (میلی مول)			
	HCl	Na ₂ S	NH ₂ OH.HCl	Na ₂ MoO ₄
۰,۵	۰	۲۰	۱۰	۱۰
۰,۷	۱۰	۲۰	۱۰	۱۰
۰,۹	۱۰	۲۰	۲۰	۱۰
۰,۹	۲۰	۲۰	۲۰	۱۰
۱,۰	۴۰	۲۰	۲۰	۱۰

برای بررسی حالت اول عامل پوشش دار کننده نمک پیریدینیم دی‌کلیل دی‌تیوفسفات (PyDDP) و نانوذرات مولیبدن دی‌سولفید تجارتی در حالی مانند استون و یا تلوئن بازروانی شد. مشاهده‌های بعد از آمده در زمان‌های متفاوت (۱، ۳، ۵ و ۸ ساعت بازروانی) نشان‌دهنده آن بود که هیچ‌گونه پوششی روی ذرات MoS₂ قرار نمی‌گیرد. چرا که تنها پس از لحظاتی سکون، ذرات رسوب کرده و رنگ محلول شفاف می‌شود.

برای بررسی روش دوم نیز نانوذرات مولیبدن سولفید تجارتی و عوامل پوشش دهنده اسید آزاد DDPA و یا نمک پیریدینیم آن در روغن پایه ۴۰ مخلوط و در دمای ۸۰ °C با همزمان مغناطیسی و زمان‌های متفاوت (۱، ۳، ۵ و ۸ ساعت) همزده شد. شواهد ظاهری به دست آمده از آزمایش فوق نیز نشان داد که تحت شرایط اعمال شده عامل پوشش دار کننده هیچ‌گونه کمکی در پخش شدن MoS₂ نمی‌کند. از سوی دیگر استفاده از اسید آزاد DDP نیز بی‌تأثیر است.

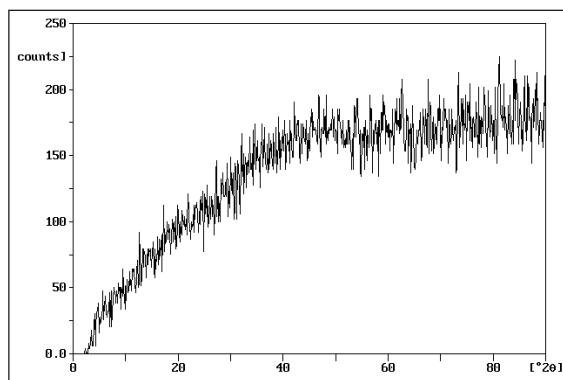
مراجع موجود [۲۹] تا [۳۳] نشان می‌دهند که انجام عمل پوشش دهنده به هنگام تهیه نانوذرات MoS₂ می‌تواند با موفقیت انجام شود. در همین راستا آزمایش‌هایی برای دست‌یابی به شرایط بهینه ساخت این نانوذره صورت گرفت (روش کار در بخش تجربی آورده شده است).

بررسی ترتیب افزایش واکنش‌گرها آزمایش‌های انجام شده نشان می‌دهند که ترتیب افزایش واکنش‌گرها در روند انجام واکنش نقش موثری دارد. برای مثال، تعویض ترتیب افزایش آمین هیدروکسیل با سدیم سولفید می‌تواند منجر به تولید حد واسطه‌های متفاوتی شود. در روش اصلی ابتدا ترکیب احیا کننده آمین هیدروکسیل افروده می‌شود تا مولیبدن شش ظرفیتی به مولیبدن چهار ظرفیتی کاهش یابد. سپس با افروden سدیم سولفید به مخلوط واکنش حد واسط Mo (IV) و واکنش سولفید دار شدن انجام می‌شود.

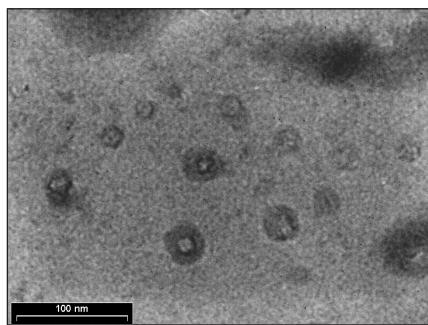
شکرریز و همکاران

در الگوی XRD گرفته شده از فراورده هیچ گونه ویژگی ای از وجود بلورینگی مشاهده نمی شود. بنابراین تحت شرایط به کار برده شده برای تهیه، فراورده به شکل آمorf است (شکل ۳).

شکل ۳ الگوی XRD نانو ذره مولیبدن سولفید پوشش داده شده با PyDDP

برای بررسی اندازه نانوذرات از عکسبرداری میکروسکوپ الکترونی عبوری (TEM) استفاده شد. همان گونه که در شکل ۴ مشاهده می شود ذرات به صورت کروی بوده و در اطراف آنها هالهای پرنگ وجود دارد. این لایه یکنواخت مربوط به عامل پوشش دهنده است که به خوبی ذرات مولیبدن سولفید را احاطه کرده است. قطر نانو ذره ساخته شده در گستره ۲۰ تا ۴۰ نانومتر است.

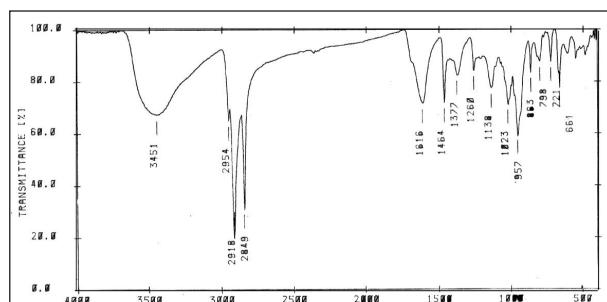
شکل ۴ تصویر TEM نانو ذره مولیبدن سولفید در شرایط بهینه

بررسی آزمون پراکنده شدن در روغن به منظور بررسی ویژگی های پراکنده شوندگی نمونه های مولیبدن سولفید سنتزی از روغن پایه ۴۰ استفاده شد. در این رابطه فرمولاسیون هایی از روغن با یک درصد وزنی MoS_2 تهیه شد.

همان گونه که مشاهده می شود به کار بردن نسبت های استوکیومتری واکنش جهت افزایش بازده فراورده لازم است. به عبارت دیگر در حضور مقدارهای مناسب کلریدریک اسید (HCl) در گستره ۶ تا ۷/۵ و هیدروکسیل آمین انتظار می رود تمام سدیم مولیبدات به کار برده شده به مولیبدن سولفید تبدیل شود. بر اساس استوکیومتری واکنش مشخص است که برای احیای کامل مولیبدات (VI) به مولیبدات (IV) لازم است نسبت مولی آمین هیدروکسیل نیز دو برابر باشد و چنان چه مقدار به کار برده شده کافی نباشد، در انتهای واکنش بخشی از واکنشگر بدون واکنش از محیط خارج می شود.

آزمایش های انجام شده نشان می دهند که جهت تهیه فراورده ای با بازده بالا افزون بر آن که نسبت های مولی ۱/۲/۲/۴ HCl/ $\text{Na}_2\text{S}/\text{NH}_2\text{OH} \cdot \text{HCl}/\text{Na}_2\text{MoO}_4$ باشد ترتیب افزایش سدیم سولفید و آمین هیدروکسیل نیز لازم است رعایت شود.

شناسایی و اندازه گیری قطر نانوذرات مولیبدن سولفید طیف IR نمونه سنتزی در شکل ۲ آورده شده است. پیک های قوی در ناحیه 2900 cm^{-1} و همچنین پیک های ناحیه 1100 cm^{-1} تا 1465 cm^{-1} مربوط به ارتعاشات کششی و خمی گروه های الکلی بلند زنجیر پوشش هستند. پیک پهن 1640 cm^{-1} تا 1600 cm^{-1} نیز مربوط به ساختار DDP و Mo در روی سطح است [۳۲]. پیک 957 cm^{-1} نیز مربوط به $\text{P}=\text{S}$ است. پیک ناحیه 3400 cm^{-1} نیز مربوط به گروه OH رطوبت همراه با فراورده حتی پس از خلاء است.

شکل ۲ طیف IR نمونه MoS_2 پوشش دار شده با PyDDP

واکنش‌های انجام شده مشخص شد که افزودن عامل پوشش دار کننده در هنگام مراحل تشکیل مولیبدن سولفید در محیط واکنش بهتر از سایر روش‌های موجود روی سطح نانو ذره جذب می‌شود. به این ترتیب روش فوق نشان می‌دهد که با استفاده از سدیم مولیبدات، سدیم سولفید و عامل پوشش‌دار کننده سازگار با روغن موتور، نانوذره مولیبدن سولفید پوشش دار با قطر ۲۰ تا ۴۰ نانومتر تهیه و ویژگی‌های پراکندگی آن‌ها در روغن پایه ۴۰ مطلوب است. همچنین مشخص شد برای دست‌یابی به فراورده پوشش دار با ویژگی‌های پخش شوندگی مناسب باید به نکات زیر توجه داشت:

- ترتیب افزایش واکنشگر به یکدیگر
- نسبت‌های مولی مناسب از واکنشگر بر اساس ضرایب استوکیومتری

آزمایش‌های اولیه نشان داد که چنین فراورده‌هایی توانایی پراکندگی را در روغن دارند. نتیجه‌ها در جدول ۲ خلاصه شده است.

جدول ۲ نشان می‌دهد که با افزایش دما و زمان همزدن می‌توان فرمولاسیون‌های پایداری از نمونه‌های پوشش دار سنتزی در روغن تهیه کرد و استفاده از حمام اولتراسونیک عملکرد بهتری از هم زن مغناطیسی از خود نشان داد.

نتیجه‌گیری

در مقایسه با سایر روش‌های گزارش شده در منابع، در این مقاله روشی ساده برای ساخت نانوذره مولیبدن سولفید با استفاده از مواد اولیه قابل دسترس و پوشش دار کردن آن در یک مرحله و در شرایط دمایی ملایم و فشار اتمسفر ارایه شده است. براساس

جدول ۲ اثر زمان همزدن، دما و سازوکار همزدن در آزمون پراکنده شدن

وضعیت پراکنده شدن	دما (°C)	سازوکار همزدن	زمان همزدن (ساعت)
پس از گذشت ۲ ساعت رسوب در ته ظرف مشاهده شد	۵۰	همزن مغناطیسی	۱
پس از گذشت ۵ ساعت رسوب در ته ظرف مشاهده شد	۸۰	همزن مغناطیسی	۱
پس از گذشت ۱۲ ساعت رسوب در ته ظرف مشاهده شد	دما می‌محیط	حمام اولتراسونیک	۱
پس از گذشت ۳ روز رسوب در ته ظرف مشاهده شد	۵۰	همزن مغناطیسی	۳
پس از گذشت ۴ روز رسوب در ته ظرف مشاهده شد	۸۰	همزن مغناطیسی	۳
پس از یک هفته رسوبی در ته ظرف مشاهده نشد	دما می‌محیط	حمام اولتراسونیک	۳

مراجع

- [1] Feng, C.; Ma, J.; Li, H.; Zeng, R.; Guo, Z.; Liu, H., Mater. Res. Bull., 44, 1811–1815, 2009.
- [2] Parenago, O.; Kuzmina, G.; Terekhin, V.; Basharina, K.; Scientific Problems of Machines Operation and Maintenance, 45, 161, 2010.
- [3] Shen, B.; Kalita, P.; Malshe, A.; Shih, A.; Transactions of NAMRI/SME, 36, 357-364, 2008.
- [4] Liu, Y.; Liu, S.; Hild, W.; Luo, J.; Schaefer, J.; Tribol. Int. 39, 1674–1681, 2006.
- [5] Zhou, X.; Wu, D.; Shi, H.; Fu, X.; Hu, Z.; Wang, X.; Yan, F., Tribol. Int., 40, 863–868, 2007.
- [6] Rapoport, L.; Fleischer, N.; Tenne, R.; J. Mater. Chem., 15, 1782–1788, 2005.
- [7] Breysse, M.; Geantet, C.; Afanasiev, P.; Blanchard, J.; Vrinat, M.; Catal. Today, 130, 3-13, 2008.
- [8] Dinter, N.; Rusanen, M.; Raybaud, P.; Kasztelan, S.; Silva, P.D.; Toulhoat, H.; J. Catal.

- 267, 67–77, 2009.
- [9] Bissessur, R.; Liu, P.K.Y., Solid State Ionics, 177, 191–196, 2006.
- [10] Stewart, J.; Spearot, D.; Modelling Simul. Mater. Sci. Eng., 21, 2013, in press.
- [11] Muhammad, N.T.; Marc, E.; Patrick, T.; Simon, F.; Andreas, J.; Tatiana, G.; Ute, K.; Wolfgang, T., Angew. Chem. Int. Ed., 45, 908–912, 2006.
- [12] Nath, M.; Govindaraj, A.; Rao C.; J. Adv. Mater., 283–286, 2001.
- [13] Viswanath, R.; Ramasamy, S.; J. Mater. Sci., 25, 5029–5035, 1990.
- [14] Feldman, Y.; Frey, G.; Homyonfer, M.; J. Amer. Chem. Soc., 118, 5362–5367, 1996.
- [15] Feldman, Y.; Wasserman, E.; Srolovitz, D.; Tenne, R.; Science, 267, 222–225, 1995.
- [16] Wu, H.; Yang, R.; Song, B.; Han, Q.; Li, J.; Zhang, Y.; Fang, Y.; Tenne, R.; Wang, C.; ACS Nano, 1276-81, 2011.
- [17] Yacam'an, M.; L'opez, H.; Santiago, P.; Galv'an, D.; Garz'on, I.; Reyes, A.; Appl. Phys. Lett., 69, 1065-1067, 1996.
- [18] Tian, Y.; Zhao, X.; Shen, L.; Mater. Lett., 60, 527-529, 2006.
- [19] Marchand, K.E.; Tarret, M.; Lechaire, J.P.; Normand, L.; Kasztelan, S.; Cseri, T.; Colloids Surf. A, 214, 239–248, 2003.
- [20] Andrea, R.T.; Susan, H.; Peidong, Y., Small 4, 310–325, 2008.
- [21] Santillo, G.; Deorsola, F.A.; Bensaid S.; Russo, N.; Fino, D.; Chem. Eng. J., 207–208, 322-328, 2012
- [22] Potoczek, M.; Przybylski, K.; Rekas, M.; J. Phys.& Chem. Solids, 67, 2528–2535, 2006.
- [23] Benavente, E.; Santa-Ana, M.; Gonz'alez, G.; Physica Status Solidi B, 241, 2444–2447, 2004.
- [24] Berntsen, N.; Gutjahr, T.; Loeffler, L.; Gomm, J.; Seshadri, R.; Tremel, W.; Chem. Mater., 15, 4498–4502, 2003.
- [25] Li, Q.; Li, M.; Chen, Z.; Li, C.; Mater. Res. Bull., 39, 981–986, 2004.
- [26] Mdleleni, M.; Hyeon, T.; Suslick, K.; J. Am. Chem. Soc., 120, 6189-6190, 1998.
- [27] Dophil, D.; Bastide , S.; Clement, C.; J. Mater. Chem., 12, 2430, 2002.
- [28] Panigrahi, P.; Pathak, A.; J. Nanoparticles 2013, Article ID 671214, 10 pages, 2013, in press.
- [29] Erickson, L.E.; Koodali, R.T.; Richards, R.M.; Amer. Chem. Soc., 1045(8), 137-163, 2010.
- [30] Migdal, C.; Stott, P.; Bakunin, V.; Parenago, O.; Kuz'mina, G.; Vedeneeva, L.; Suslov, A.; US Patent, US, 6878676, 2005.
- [31] Mizrahi, S.; US Patent, US, 8153257, 2012.
- [32] Zhang, Z.J.; Zhang, J.; Qun, J.X.; J. Phys. Chem., 98, 12973, 1994.